

MYE MORO FOR MINDRE PENGER

Med en gang det er snakk om hjemmekino går diskusjonen fort i retning av trykk, dynamikk, dypbass og volum, men en real pakke med hjemmekinohøytalere bør også kunne tilfredsstillende kresne ører når det spilles musikk. Dette er krevende, men Arendal leverer mesterlig.

Tekst: [Håvard Holmedal](#)

Arendal tok verden med storm med sin 1723 og 1723S-serie av høyttalere. Flotte tester, flere titler som årets produkt både her hjemme og utenlands, og en meget prestisjetung EISA-Award som landet i Arendal, forteller om en høyttalerserie som helt åpenbart leverte både på musikk og film.

Rimeligere og litt enklere

Den nye serien 1961 fra Arendal er en smule nedskalerte utgaver av de større og dyrere seriene 1723 og 1723S. De er selvsagt bygget på disse, og du ser umiddelbart slektskapet både når det gjelder kabinetter og elementer. Selv om de nye og egenutviklede elementene er noe enklere.

For å opprettholde det folkene bak merket gjerne kaller for «Arendal-lyden» går det ikke an å putte et passe antall billige elementer inn i billige sponkabinetter. Målet var å lage litt mindre og litt enklere høyttalere, men uten å kompromisere for mye. Det er en vanskelig øvelse, og kanskje til og med den vanskeligste Arendal hittil har gjort.

Førsteintrykket er at også 1961-serien er solid, og Arendal lager overraskende nok også disse høyttalerne i HDF (high density fiberboard), noe som absolutt ikke er vanlig i denne prisklassen. Finishen er enkel, men jeg tror det er et bra valg av Arendal å holde seg unna kjøp vinyl, og i stedet satse på lakkerte kabinetter. Riktignok i matt lakk, og kun i sort og hvitt. Finishen er god.

Diskanten i hele den nye serien er en 28mm diskant som er bygget med mye inspirasjon fra 1723-seriene. Det betyr at diskanten kommer montert i en nyutviklet waveguide som skal sørge for kontrollert spredning. Målet er å lage en høyttaler som ikke bare spiller bra i «sweetspot», men som også leverer til de som sitter helt ytterst på sofaen.

Bassene i denne serien er en ny 5,5tommer som er benyttet gjennom hele 1961-serien. Det er

åpenbart smart, fordi Arendal slipper å utvikle en masse nye elementer til hver høyttaler. En 5,5tommer gjør åpenbart ikke den samme jobben som de store og kraftfulle åttetommerne i 1723-serien, men til å være et såpass lite element spiller det kraftfullt og tungt, og dynamikken og kontrollen er meget flott.

I neste utgave av Stereo+ kommer en egen hifi-test av Bookshelf og subwooferen S1. En meget interessant pakke!

Tower

De gulvstående og svakt bakoverlente frontene har hele 4 stk. 5,5-tommers elementer i det som ser ut som et 2,5-veis system, fordelt på en høyde på knappe 90cm (med spikes) og gjør seg godt også som rene musikkavspillere uten subwoofer - hvis du kan klare deg uten den aller dypeste bassen. Likevel tror jeg den typiske Arendal-kunden ser for seg både en og to, eller flere, subwoofere for å oppnå ønsket trykk i bassen.

Den gulvstående «Tower» strekker seg ned til rundt 40Hz hvis du ikke blokkerer bassportene med de medfølgende skumproppene. Så vil kanskje noen si at forskjellen dermed ikke er vesentlig på 1961 Tower og den store 1723 Tower – som kun går noen få Hz dypere i bassen. Men her får man tydelig demonstrert at det ikke bare er frekvensrespons som betyr noe for hvordan bassen leverer. Store elementer flytter mye mer luft, har større volum, har mer kontroll, lavere forvrengning og langt bedre dynamikk. Det er rett og slett en ganske så annerledes bassopplevelse.

Følsomheten til 1961 Tower er så vidt over 87dB og du må dermed ha litt power for å spille skikkelig høyt. Arendal anbefaler forsterker på inntil 350watt, og det forteller litt om elementenes kapasitet. En liten hjemmekinoreceiver har ingen

ting på disse høyttalerne å gjøre. Kjøp den største forsterkeren du har råd til!

Monitor/Center

Kjøper du høyttaleren til hjemmekino heter den Center og har logoen tilpasset liggende posisjon, men det er nøyaktig samme høyttaler som 1961 Monitor. Den er en lukket konstruksjon og har den samme diskanten som Tower, den samme waveguiden, og to stykker av de samme bassene. Potensialet for å oppnå fullstendig klanglikhet med fronthøyttalerne er dermed til stede.

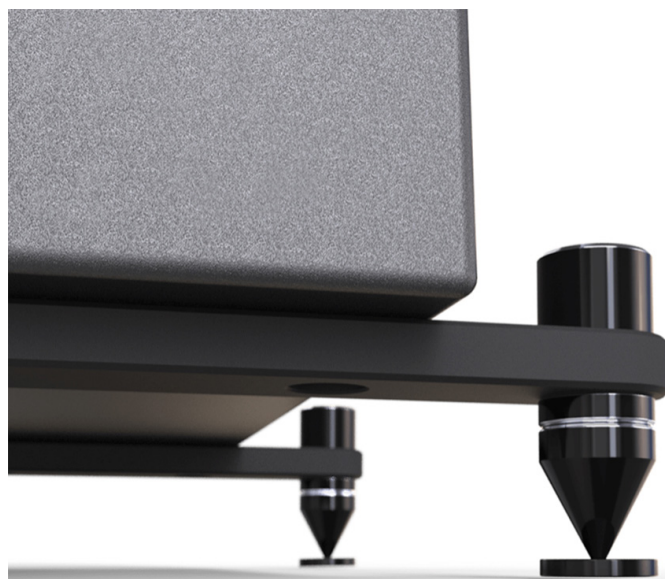
Center spiller ikke lenger ned enn til omtrent 70Hz, og har dermed ikke så mye basstrykk å tilføre film-opplevelsen. Som den identiske Monitor fungerer den glimrende til musikk, men trenger også her god hjelp fra en subwoofer.

Subwooferen

Subwooferen 1961 S1 har jeg hatt hjemme en stund, og koblet den til et ganske stort antall forskjellige høyttalere. Den oppfører seg pent i alle sammenhenger og er svært fleksibel og forholdsvis enkel å integrere med det aller meste av høyttalere.

Med 550watt på innsiden levert av en Avalance 550 IQ DSP er kanskje dette den meste imponerende høyttaleren i serien, og den kan da også ta på seg oppgaven med å spille med langt dyrere høyttalere enn 1961-serien.

Basselementet er på 12,2tommer og er utviklet av Arendal Sound spesielt for denne serien. Den leverer, avhengig av EQ-setting, bass ned til 19Hz.

Det er det mange andre subwoofere i prisklassen som klarer også, men det er svært få, om noen, som leverer så solid dypbass med så bra kontroll og renhet, og med så lite støy. Skal du benytte den til musikk er det ikke «hjemmekino-innstillingen» EQ1 sin gjelder, men EQ2. Da leverer fortsatt subwooferen flatt ned til 26Hz, men er enda strammere, bedre kontrollert, mer dynamisk oppover mot mellombassen og enda stillere. Subwooferen gjør også det kunststykket å forsvinne fullstendig i lydbildet. Det er det bare enheter som ikke har mekanisk støy fra kabinett og element som klarer.

Støyen er som kjent ikke begrenset av delefilteret, og oppstår det støy i bassen kan du glemme å få ønsker klarhet og tydelighet i området fra den øvre delen av bass, og skremmende langt oppover i mellomtonen.

Surround/bak/høyde

Det finnes et stort antall mulige konfigurasjoner. Du kan henge surround på veggen, eller plassere ut et par ekstra gulvhøytalere, skru opp høydehøytalere i taket eller stort sett gjøre akkurat som du vil avhengig av rom og egne preferanser.

Det som er interessant er at alle høytalene har det samme basis elementoppsettet. Diskanten med waveguiden er til stede overalt, og det er også en eller flere 5,5tommere. Og så kan du selvsagt kjøre på med så mange subwoofere du vil eller har plass til. Desto flere, jo bedre! Det gir stor fleksibilitet og et ganske likelydende lydbilde enten du går for den ene eller andre løsningen.

Opplevelsen

Selv om det er en nedskalering på omtrent alle områder fra 1723-seriene, leverer Tower

imponerende mye detaljer og en svært levende og engasjert lyd, som er helt uten snerk og altfor harde kanter. Det er nesten litt synd å pakke den kompakte gulvstående høytaleren inn i et hjemmekinoanlegg, for den gjør en bra jobb også som ren hifi-høytaler. Med en bra integrert forsterker spiller det solid og godt, og prioriterer du engasjement og entusiasme er dette et veldig bra kjøp. Det er overraskende mye liv i den kompakte gulvstående høytaleren, og det er beint frem underholdende det den gjør med hardtslående elektronisk musikk av alle slag.

Jeg koblet den blant annet til forsterkermonsteret Musical Fidelity M8Xi som leverer mer enn 550watt per kanal. Da får du virkelig oppleve hva en stor forsterker kan gjøre med en liten høytaler. Den griper tak i lyden, og innenfor alle normale volum er det ingen antydning til komprimering eller utflating av lyden, selv om det dynamisk sett går temmelig hardt for seg på innspillingen.

Det blir ofte snakket om at noen høytalere er bedre til hjemmekinobruk enn andre. Arendal 1961 Tower utfordrer absolutt alle i prisklassen på denne øvelsen, men det betyr ikke at det har gått på bekostning av dens hifi-kvaliteter. Gode, ufaragede og nøytrale høytalere med flott dynamikk kan brukes både til film og musikk med stort hell.

Jeg spiller litt forskjellig musikk som innledende øvelse, for å se om det finnes enkelte typer musikk den foretrekker. Det er det egentlig ikke, men det er likevel ikke en typisk høytaler du kjøper for å

spille strykekvartetter og pianosonater. Derimot er de i sitt ess når det spiller elektronisk musikk i elektronika/techno-land. Og jo mer hardtslående bassen er, desto mer skiller Tower seg fra de fleste andre høyttalere i prisklassen. Med harde gitarer, tøff vokal og hardtslående trommespor er den i sitt ess.

Klangbalansen er nøytral, og høyttalerne spiller uten at det er noe som stikker seg frem eller blir aggressivt. Det er nok energi i mellomtone og diskant til at skarpe og harde lyder blir troverdig gjengitt, men ikke så mye at det tar over og blir øretrettende. Mellomtonen har akkurat passe med varme til at stemmer og instrumenter blir troverdig gjengitt, og roen og plassen som skapes i lydbildet er faktisk ganske imponerende. Beslutningen om å lage virkelig gode kabinetter kommer til nytte. For her er det ikke noe av energien fra innsiden som stikker av og stråler ut fra høyttaleren. Lyden forblir ufarget, og meget homogen fra bunn til topp.

Film

Hele den nye 1961-serien til Arendal gjør hva den kan for å plassere seg selv i hjemmekinokategorien av høyttalere. Det er ikke helt uten årsak, for

de gjør virkelig en flott jobb i hjemmekinoen. Nå er det nok mange som synes at prisen ikke akkurat er i den rimelige enden. Du kan kjøpe mye større og rimeligere høyttalere andre steder. Til og med noen som spiller veldig mye høyere, og klarer seg med mindre forsterkere.

Men det er altså her Arendal mener grensen går for hva de for tiden kan levere av høyttalere, for å tilfredsstille sine egne krav til lyd kvalitet.

Forskjellen på Arendal 1961 og andre høyttalere der ute, og som kanskje er Dali, B&W, Monitor Audio, System Audio eller Klipsch, er hovedforskjellen at Arendal takler å spille høyt og engasjerende, men samtidig gjøre det på en svært stille måte.

Dette settet med høyttalere formidler volum og dynamikk med en ro du knapt finner andre steder i prisklassen, og med en sjelden tydelighet og klarhet også under krevende partier.

Verdien av en klangidentisk høyttalerpakke kommer også tydelig frem, og kanskje særlig markant er det i frontsystemet der objekter fra skjermen flyter uanstrengt rundt i lydbildet, helt uten å forandre verken klang eller størrelse på sin vei fra den ene siden til den andre. Selv om vi snakker om en ganske betydelig prisklasse, er det altfor mange systemer som leveres med for skrinne og

smålatne senterhøytalere. Det ødelegger den gode kinoopplevelsen fullstendig. Selv om det i utgangspunktet ikke virker som en stor sak er det totalt ødeleggende for opplevelsen når du først legger merke til feilene som gjøres. Når toget som raser over skjermen høres ut som et svært godstog når det kommer inn fra venstre, og minijernbanetoget Tertitten i midten for å så dundre ut på høyre side i vanlig størrelse, får ikke hjernen dette til å stemme. Du hører ikke det du ser, og det er knapt noe som er til større hinder for en totalt omslutende filmopplevelse.

Konklusjon

Arendal Sound fortsetter der de slapp, og har laget et høyttaler-system hvor det mest åpenbare kompromisset er størrelsen på høyttalerne. Kabinetter og elementer er fortsatt av høy kvalitet, og du glemmer umiddelbart at dette er ganske kompakte høyttalere når du begynner å spille. Lyden går langt utenfor størrelsen, og det gjør også dynamikk og evne til å takle volum.

1961-serien har alt du behøver for å skape en real filmopplevelse i mindre til middels store rom, men ikke glem at Tower også kan spille musikk på gledelig høyt nivå også som enslige musikkgjengivere i en stue.

Arendal lager med sine 1723-serie høyttalere enda mer imponerende opplevelser, men du hører hvor 1961-serien kommer fra, og hva Arendal Sound har hatt i tankene når de har laget denne «budsjett-serien». Og det er ikke så rent lite.

VI LIKER:

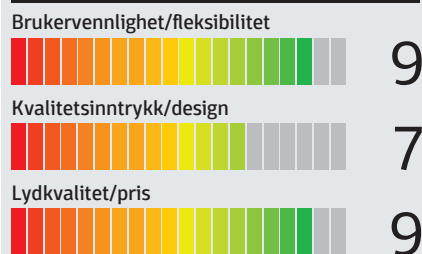
- Livlig og engasjerende
- Balansert og homogen
- Bra dynamikk
- Romslig lydbilde

VI LIKER IKKE:

- Ganske enkelt design og finish
- Krever litt av forsterkeren

STEREO+ MENER: Arendal Sound har klart det igjen og gjort 1961-serien til en av vinnerne i prisklassen. Her får du mye moro for pengene!

KARAKTERER

Arendal Sound 1961

PRISER:	
TOWER:	Kr. 14 990.- /par
SENER:	Kr. 4 990.- /stk
SURROUND:	Kr. 7 990.- /par
HEIGHT:	Kr. 6 990.- /par
PRODUSENT:	Arendal Sound
LINK:	www.arendalsound.no